

49 Tijden van weleer

Zaterdag, 6 augustus 2016. Een zomerzaterdag, de piek van de Nederlandse vakantieperiode. Onder een Hollandse, half zonnige hemel is het dan ook druk op de wegen met mensen die zich verheugen op het begin van hun vakantie, van vakantie naar huis terugkeren, of waar zich dan ook heen bewegen.

Ook Louise en ik zijn onderweg. Bij Amsterdam verlaten we de A10 en rijden richting Watergraafsmeer, een voormalige polder, nu een wijk van Amsterdam. We draaien de Kruislaan op en na enkele honderden meters zien we het toegangshek van onze bestemming: *De Nieuwe Ooster*.

In de poldergrond van *De Nieuwe Ooster* liggen tal van bekende, beroemde Nederlanders begraven. Ik noem George Breitner (1857-1923), fotograaf en schilder; Feike Asma (1912-1984), organist; Herman Bavinck (1854-1921), politicus en predikant; Majoor Bosshardt (1913-2007), lid van het Leger des Heils; Jos Brink (1942-2007), presentator; Josine van Dalsum (1948-2009), actrice; Albert Hahn (1877-1918), tekenaar en Cor van der Hart (1928-2006), voetballer.

Wij zijn daar op zaterdag, 6 augustus 2016 om afscheid te nemen van Tomas Pieter Alexis Weterings, op 28 juli 2016 overleden als gevolg van een hartstilstand, 44 jaar jong. Hij behoorde tot de vriendenkring van leerlingen van de *Scholengemeenschap De Heertganck* in Heerde, waartoe ook onze Martijn behoorde, op 14 mei 2014 overleden als gevolg van een hartstilstand, 43 jaar jong.

Vijf dagen eerder had Louise een envelop geopend. Ze riep me en we lazen de namen van Tomas. Het kon of wilde niet tot ons doordringen dat het Tomas was, Tomas met wie ik in mei 2016 nog mailcontact had. Hij zou brieven van Martijn voor mij opzoeken, want dat was – nadat de vrienden indertijd uitgezwermd waren over de universiteitssteden van Nederland – een aspect van hun wonderlijke én bewonderenswaardige jongerencultuur: elkaar brieven schrijven.

Toen tot ons doordrong dat het Tomas Weterings was – “hè... *Tomas Weterings?!*” – sloeg de verbijstering toe. Louise belde in de loop van die dag ouders van die vriendenkring en zo hoorde ze in brokstukken het schokkende verhaal. “*Tomas – ja, net als Martijn – ja, ook een hartstilstand.*”

Zo zijn we – na enige aarzeling, want wat zou dit bij ons teweegbrengen? – samen naar *De Nieuwe Ooster* gereden om afscheid te nemen van Tomas Pieter Alexis Weterings. Maar het was veel meer, het was opnieuw een ontmoeting met én afscheid van een prachtige levensfase. Voor Tomas, Martijn, voor hun vriendinnen en vrienden, voor de gezinnen waartoe ze behoorden.

Terwijl we daar op *De Nieuwe Ooster* stonden te wachten tot de aula werd geopend, zagen we steeds meer mensen van die tijden van weleer. We ontmoetten één van de

ouders van een vriend van Martijn. Ze vertelde ons over een door Martijn gemaakt schilderij, dat in één van de kamers van haar huis hing. Daar zaten ze indertijd met elkaar, die vrienden, daar werd het wereldgebeuren becommentarieerd, daar werd over de toekomst gespeculeerd – allerlei rond het schilderij opgeschreven opmerkingen getuigden daar nu nog van.

Eén van die vrienden van toen kwam aangelopen en zei ons: ‘Toen we *na* de Heertganck gingen studeren en uitzwerven over verschillende universiteitssteden, dachten we dat het nú wel zou gaan gebeuren, de ontdekking van de wereld. Maar het was anders, want juist toen bemerkten we dat we de wereld al veel eerder ontdekt hadden, daar op de Heertganck, in Heerde, op onze kamers van ons ouderlijk huis, in de bars. Hij vertelde van een cabaret dat Tomas, Martijn en hij hadden opgevoerd tijdens een schoolfeest. Nou ja, cabaret?! Ja, het was in elk geval avantgardistisch: de drie hadden zijgend een kwartier naast elkaar op het toneel gestaan. Deze schokkende voorstelling was geëindigd in een schijnbare moord op Tomas, met een aardappelschilmesje als moordwapen en een grote rode vlek in zijn hartstreek.

Toen hij dit had verteld, aarzelde hij even: ‘Ja, en ik heb me gerealiseerd dat ik nu de enige ben die dit nog kan navertellen.’

Ik zag ze daar weer, de vrienden van weleer, nu mannen en vrouwen, nog vrienden. Ze waren er bij het afscheid van Martijn, ze waren er bij het afscheid van Tomas. Toen ik ze op *De Nieuwe Ooster* zag, dacht ik: wat is op die héle vriendenkring van toepassing, wat ook van Tomas werd gezegd: aardig, charmant, sociaal, intelligent, maatschappelijk betrokken. Die generatie leerlingen van de Heertganck uit de tachtiger jaren: toen en nu waardevolle mensen!

Maar wat zijn ze ook getroffen door de gebroken herinneringen aan tijden van weleer, door het verdriet dat de dood aanricht, nu al twee uit die vriendenkring niet meer leven. Hoe oneerlijk en onbarmhartig is het dat zij de macht van de dood in hun jonge leven al zo hebben moeten ervaren.

Al in 2002 schreef Martijn – 31 jaar oud – in het Tijdschrift *Puntkomma* een artikel over de ontwikkeling van de Nederlandse begraafplaats, met als titel “*De dood is toch de schrik der natuur...*” Begraafplaatsen fascineerden hem van kinds af. Ik citeer – geparafraseerd – uit dat artikel:

In alle verwarring gaat men back to nature, om vervolgens met een schok te ontdekken dat de natuur behalve Het Leven ook De Dood behelst. Maar zoals de Verlichting van alles kon genezen, behalve van de Dood, zo kan de Natuur van alles verzachten, behalve de Dood. Gerard Reve zette ooit een doodskist in zijn werkkamer, in de ijdele hoop de dood zo zijn macht te ontnemen die deze onmiskenbaar had, heeft en voor altijd wel zal hebben.

De vrienden en vriendinnen, op 19 mei 2014 namen ze op *Kranenburg* afscheid van Martijn. Op 6 augustus 2016 namen ze afscheid van Tomas op *De Nieuwe Ooster*. Een afscheid van de tijden van weleer, van gestorven jeugd.